

RP 149/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av handelsregisterlagen, föreningslagen och 10 § i företags- och organisationsdatalagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att handelsregisterlagen, föreningslagen och företags- och organisationsdatalagen ändras. Det föreslås att magistraternas och närings-, trafik- och miljöcentralernas lokala myndighetsuppgifter för handels- och föreningsregistret koncentreras till Patent- och registerstyrelsen. I och med införandet av e-tjänster automatiseras och upphör en del av uppgifterna under år 2015. Till följd av detta minskar den personresurs som används för uppgifterna avsevärt och det är därför ändamålsenligt att

centralisera uppgifterna. Genom överföringen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen blir det möjligt att säkerställa sakkunnig service och handläggning och kundservice av jämn kvalitet. Centraliseringen av funktionerna minskar dessutom den administrativa styrningen. Propositionen hänförs till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 september 2015.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Handelsregistret och föreningsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen. Handelsregisteranmälningar tas förutom av Patent- och registerstyrelsen emot av de lokala myndigheterna, dvs. magistraterna och närings-, trafik- och miljöcentralerna, nedan NTM-centralerna, som vidarebefordrar anmälningarna till Patent- och registerstyrelsen för handläggning. Magistraterna handlägger största delen av de handelsregisteranmälningar som gäller bostadsaktiebolag. Anmälningar till handelsregistret kan också lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställen.

Bostadsaktiebolagens grundanmälningar och ändringsanmälningar handlades före år 1990 vid Patent- och registerstyrelsen. Handläggningen av bostadsaktiebolagens handelsregisteranmälningar överfördes från Patent- och registerstyrelsen till de dåvarande registerbyråerna i häradena 1990. Registerbyråerna skulle i detta startskede dock sända till Patent- och registerstyrelsen för avgörande alla de anmälningar som innehöll beslut om ändring av bolagsordning samt anmälningar som skulle förvägras registrering.

Enligt statsrådets principbeslut av den 17 juni 1993 om åtgärder för förnyande av centralförvaltningen och regionalförvaltningen decentraliserades bl.a. en del av Patent- och registerstyrelsen rådgivnings- och serviceuppgifter samt handelsregisteruppgifter till registerbyråerna. Enligt riktlinjerna i principbeslutet genomfördes 1994 den nuvarande arbetsfördelningen. Den magistrat inom vars tjänsteområde ett bostadsaktiebolag har sin hemort handlägger bolagets grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret och beslutar om anteckning av dem i registret. En begränsning medför ärenden som gäller nedläggning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital, fusion, delning och ändring av bolagsformen, som fortfarande handläggs av Patent- och registerstyrelsen.

Målet för effektivitets- och resultatprogrammet är att svara på hållbarhetsunderskottet i ekonomin och förändringarna på

arbetsmarknaden. Avsikten är bl.a. att förtydliga statsförvaltningens roll och uppgifter och göra strukturella reformer. Förvaltningsområdena har i enlighet med effektivitets- och resultatprogrammet utarbetat kärnverksamhetsanalyser och i anslutning till det har arbets- och näringsministeriet av alla ämbetsverk inom sitt förvaltningsområde förutsett förslag som syftar till att effektivisera verksamheten.

Patent- och registerstyrelsen lämnade den 12 mars 2013 till arbets- och näringsministeriet ett förslag, där man anser att det skulle vara effektivare om skötseln av alla handelsregisterärenden koncentrerades till Patent- och registerstyrelsen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Myndigheter

Patent- och registerstyrelsen främjar den ekonomiska och tekniska utvecklingen. Ämbetsverket hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. Bestämmelser om Patent- och registerstyrelsen och om ämbetsverkets uppgifter finns i lagen om Patent- och registerstyrelsen (578/2013). Patent- och registerstyrelsen finns i Helsingfors, och vid ämbetsverket arbetade vid slutet av 2013 sammanlagt 440 personer. Under hela året användes 416 årsverken, av dem 129,2 årsverken vid företags- och sammanslutningslinjen. Patent- och registerstyrelsen täcker cirka 95 procent av sina utgifter med sina egna serviceinkomster.

Magistraterna utgör en del av den statliga lokalförvaltningen. Om magistraternas uppgifter föreskrivs i lagen om registerförvaltningen (166/1996) och i förordningen om registerförvaltningen (248/1996). Magistraterna hör till finansministeriets förvaltningsområde och är underställda regionförvaltningsverken. Styrningen, utvecklingen och övervakningen av magistraterna har koncentrerats till enheten för styrning och utveckling av

magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland. Enheten sköter de uppgifter inom regionförvaltningsverkens verksamhetsområde gällande styrningen, övervakningen och utvecklingen av magistraterna som avses i 4 § 2 mom. i lagen om regionförvaltningsverken (896/2009).

I Finland finns sammanlagt 11 magistrater och deras uppgifter sköts vid sammanlagt 41 enheter. På Åland sköts uppgifterna av Statens ämbetsverk på Åland. Om magistraternas placeringsorter och enheter föreskrivs genom förordning av finansministeriet (585/2011). Vid slutet av 2013 arbetade vid magistraterna 781 personer och årsverkena uppgick till 745,4. Magistraterna är ämbetsverk med en personalstyrka på cirka 40-100 personer. Om behoven att reformera magistraternas nätverk av verksamhetsställen slutfördes i mars 2014 en övergripande granskning (Itä-Suomen aluehallintoviraston julkaisu 19/2014), där arbetsgruppen föreslår att magistraternas nätverk av verksamhetsställen reduceras från nuvarande 41 enheter till 25 enheter. Enligt förslaget ska tjänsterna vid dessa magistratsenheter under åren 2016–2019 ersättas med den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen och med samservicekontor enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007).

Vid magistraterna användes 2013 sammanlagt 46,7 årsverken för handläggning gällande bostadsaktiebolag, diarieföring av andra handelsregisteranmälningar och mottagande av föreningsregisteranmälningar. Denna arbetsmängd utgörs av många tjänstemäns arbetsinsats, eftersom sammanlagt 261 personer i sin arbetstidsbokföring har angett att de har använt arbetstid för uppgifter som hör till Patent- och registerstyrelsens verksamhetsområde. Enligt arbetstidsbokföringen varierar den andel av en persons arbetstid som utgörs av uppgifter som hör till Patent- och registerstyrelsens område avsevärt: cirka 40 personer utför mer än 0,5 årsverken, cirka 17 personer utför 0,3 – 0,5 årsverken, cirka 52 utför 0,1 – 0,3 årsverken och cirka 152 personer färre än 0,1 årsverke.

NTM-centralerna främjar den regionala utvecklingen genom att i regionerna sköta statsförvaltningens verkställighets- och ut-

vecklingsuppgifter. Det finns sammanlagt 15 NTM-centraler. Bestämmelser om centralernas verksamhet finns i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009). Enligt 6 § i den lagen ankommer den allmänna administrativa styrningen av närings-, trafik- och miljöcentralerna på arbets- och näringsministeriet. Enligt 8 i den lagen styr inrikesministeriet, undervisningsministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet, eller en myndighet inom centralförvaltningen som särskilt har ålagts att sköta styrningen, centralernas verksamhet inom sina egna ansvarsområden.

Handelsregistret

Handelsregistret, som förs av Patent- och registerstyrelsen, ska betjäna såväl den privata som den offentliga sektorn och upprätthålla och förbättra rättssäkerheten i näringslivet. Handelsregistret är ett offentligt register, i vilket antecknas uppgifter om näringsidkare, dvs. företag. Om registreringsförfarandet och de uppgifter som ska införas i registret finns bestämmelser i handelsregisterlagen (129/1979). Det finns sammanlagt 23 företags- och organisationsformer som ska införas i registret. I handelsregistret hade den 31 december 2013 registrerats cirka 584 000 företag, av vilka cirka 242 000 var aktiebolag, cirka 202 000 enskilda näringsidkare, cirka 85 000 bostadsaktiebolag, cirka 12 400 öppna bolag och cirka 35 000 kommanditbolag samt sammanlagt cirka 6 700 andra företagsformer, t.ex. andelslag, utländska näringsidkares filialer, hypoteksföreningar, europabolag och statliga affärsverk. Var och en har rätt att få uppgifter, utdrag och intyg angående anteckningar i handelsregistret. Handelsregisterlagen innehåller bestämmelser om skyldigheten att anmäla uppgifter för registrering, anteckna uppgifter i registret och att kungöra uppgifter. Mer detaljerade bestämmelser om anmälningsförfarandet finns i handelsregisterförordningen (208/1979).

Patent- och registerstyrelsen och Skatteförvaltningen har ett gemensamt företags- och organisationsdatasystem, som det föreskrivs om i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som möjliggör anmälan till

bägge myndigheter. Anmälningarna till handelsregistret ska göras på blanketter för etablerings-, ändrings- eller nedlägningsanmälan enligt 10 och 11 § i företags- och organisationsdatalagen. På samma blanketter som det anmäls om bildande av ett företag eller en organisation eller om inledande av näringsverksamhet, kan också göras en anmälan till förskottsuppbörsregistret, arbetsgivarregistret och registret över mervärdesskattskyldiga som förs av Skatteförvaltningen. Varje företag som registreras i företags- och organisationsdatasystemet får ett företags- och organisationsnummer (FO-nummer). I 14 § i ovan nämnda lag finns en förteckning över de personer som är ansvariga för att en anmälan görs. Om straff för försummelse att göra en anmälan till handelsregistret föreskrivs i 19 § 1 mom. i samma lag. Med stöd av 10 och 11 § i företags- och organisationsdatalagen kan handelsregisteranmälan också lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställen.

Skatteförvaltningen har för närvarande verksamhetsställen på 59 orter. Skatteförvaltningens verksamhetsställen tar emot anmälningar i pappersform som görs på y-blankett, såsom handelsregisteranmälningar. Skatteförvaltningen har planerat att minska sitt eget nät av verksamhetsställen. Antalet egna kundserviceställen inom Skatteförvaltningen under de närmaste åren beror på bland annat genomförandet av projektet för att utveckla den offentliga förvaltningens kundservice (projektet Kundservice 2014).

Lokala myndigheter i handelsregisterärenden är med stöd av 1 § 2 mom. i handelsregisterlagen magistraterna och NTM-centralerna, som tar emot handelsregisteranmälningar och vidarebefordrar dem till Patent- och registerstyrelsen för handläggning. De ger också utdrag och avskrifter ur registren. Magistraterna handlägger största delen av de anmälningar som gäller bostadsaktiebolag. Enligt 19 a § i handelsregisterlagen handläggs ett bostadsaktiebolags grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret och fattas beslut om registrering av anmälningarna av registerbyrån (numera magistraten) i det härad inom vilket bolaget har sin hemort. Ärenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital, fusion, delning

och ändring av bolagsformen handläggs av Patent- och registerstyrelsen.

År 2013 anhängiggjordes cirka 154 000 handelsregisterärenden. De diarieförs av Patent- och registerstyrelsen, Skatteförvaltningen ja magistraterna. Största delen av anmälningarna sänds per post till Patent- och registerstyrelsens och Skatteförvaltningens gemensamma postbox eller anhängiggörs på elektronisk väg. Skötseln av Patent- och registerstyrelsens handelsregisterärenden har koncentrerats till företags- och sammanslutningslinjen, där man 2013 handlade cirka 128 700 handelsregisteranmälningar. För handläggningen av dessa ärenden användes enligt arbetstidsuppföljningen 68 årsverken.

Vid magistraterna handlades 2013 sammanlagt cirka 25 600 anmälningar som gällde bostadsaktiebolag. Vid magistraterna registreras cirka 1 300 nya bostadsaktiebolag och upplöses cirka 200. Av de anmälningar som görs till magistraterna är största delen, cirka 80 procent, anmälningar som gäller personändringar, såsom ändringar avseende bostadsaktiebolagets styrelse eller disponent. Dessutom lämnas årligen cirka 3 000 anmälningar som gäller bostadsaktiebolagets bolagsordning. Utöver anmälningar om bostadsaktiebolag diariefördes vid magistraterna cirka 15 000 sådana anmälningar om andra, s.k. kommersiella bolag, som sändes till Patent- och registerstyrelsen för handläggning.

År 2013 använde magistraterna sammanlagt 46,7 årsverken för skötsel av handels- och föreningsregisterärenden.

Magistraterna gjorde hösten 2013 en enkätundersökning, enligt vilken en stor del av de handelsregisteranmälningar om bostadsaktiebolag som handläggs av magistraterna orsakar en skriftlig korrigeringsuppmaning, som sänds till kunden. Vid grundanmälningar och anmälningar om ändring av bolagsordningen varierar korrigeringsfrekvensen vid olika magistrater mellan 40 och 90 procent. Vid andra ändringar varierar antalet anmälningar som kräver korrigeringsuppmaning mellan 15 och 50 procent. Patent- och registerstyrelsen sänder i de ärenden som den ska handlägga, kunden en korrigeringsuppmaning vid cirka 25 procent av alla anmälningar.

Vid NTM-centralerna diariefördes 2013 sammanlagt 1 374 handelsregisteranmälningar.

Föreningsregistret

Med stöd av 47 § i föreningslagen (503/1989) förs föreningsregistret av Patent- och registerstyrelsen. Lokala myndigheter i föreningsregisterärenden är magistraterna. Enligt 48 § i föreningslagen ska anmälan om registrering av en förening göras till Patent- och registerstyrelsen eller till den lokala myndigheten på föreningens hemort, som ska sända anmälan till Patent- och registerstyrelsen. Föreningsregisteranmälningarna diarieförs och handläggs av Patent- och registerstyrelsen.

Enligt 2 § i föreningsregisterförordningen (506/1989) kan anmälningar lämnas direkt till Patent- och registerstyrelsen eller till magistraten för vidarebefordran till Patent- och registerstyrelsen. Enligt 8 § i förordningen ska den lokala myndigheten förvara utdragen ur föreningsregistret och de handlingar som gäller föreningarna. Detta gäller dock anmälningar som har gjorts innan förordningen ändrades 2011. Sedan dess finns föreningsregistrets arkiv enbart i elektronisk form, och handlingarna lämnas inte längre till magistraterna för arkivering. I enlighet med 10 § i föreningsregisterförordningen ger magistraterna utdrag ur föreningsregistret och kopior av de därtill hörande handlingar som de har tillgång till.

I föreningsregistret finns cirka 135 000 föreningar. År 2013 lämnades sammanlagt 21 086 föreningsregisteranmälningar, varav 1 278 lämnades till magistraterna och 19 808 till Patent- och registerstyrelsen. Ur föreningsregistret gavs vid Patent- och registerstyrelsen sammanlagt 6 756 och vid magistraterna 1 919 utdrag, kopior och intyg.

Lagstiftning och praxis i fråga om avgifter

Om de avgifter som Patent- och registerstyrelsen tar ut finns bestämmelser i lagen om avgifter för Patent- och registerstyrelsens prestationer (1032/1992). Lagen tillämpas också på de prestationer som utförs av de lokala myndigheterna för handels- och före-

ningsregistret, dvs. av magistraterna och NTM-centralerna. Storleken på de avgifter som tas ut i handelsregisterärenden bestäms enligt 2 och 3 § i ovannämnda lag på basis av den s.k. kostnadsmotsvarigheten enligt prestationsgrupp, dvs. registervis. Detta innebär i praktiken att de avgifter som tas ut för en enskild prestation inte behöver vara kostnadsmotsvariga, förutsatt att kostnadsmotsvarighet uppnås på registernivå. Eftersom handelsregisterärendena utgör en särskild prestationsgrupp, dimensioneras avgiftsnivån för handelsregisteranmälningar så att Patent- och registerstyrelsens och de lokala myndigheternas kostnader täcks till fullt belopp. De handläggningsavgifter som tas ut hos bostadsaktiebolag och avgifter som tas ut i andra handelsregisterärenden hör alltså till samma prestationsgrupp. Om avgiftsnivån förskrivs genom förordning av arbets- och näringsministeriet (696/2014).

Enligt 7 § i lagen uppbärs en avgift av den myndighet som har behörighet att besluta om utförandet av prestationen i fråga. Den myndighet som uppbär avgiften är skyldig att ersätta de andra myndigheter som deltagit i utförande av prestationen för de kostnader som deltagandet har orsakat. Enligt 10 § i lagen iakttas i övrigt vad som stadgas eller föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Handels- och industriministeriet utfärdade den 28 september 1994 ett beslut om fördelningen av handelsregisteravgifterna mellan Patent- och registerstyrelsen och magistraterna i de fall då anmälan har lämnats till den lokala myndigheten. Detta avtal följs fortfarande. Enligt beslutet får magistraterna 75 procent av den avgift som tas ut hos kunden för ett bostadsaktiebolags grundanmälan och ändringsanmälningar som gäller bolagsordningen, 44 procent av avgiften för ett bostadsaktiebolags övriga ändringsanmälningar och 17 procent av avgiften för de anmälningar som kommer in för handläggning vid handelsregistret. För handelsregisterutdrag och diarieintyg betalas avgiften till den myndighet som ger utdraget. I praktiken sköts betalningsrörelsen via Patent- och registerstyrelsen, så att betalningen för de avgifter som magistraterna tar ut för handelsregisterärenden avräknas till Patent- och registerstyrel-

sen, som av summan återbetalar till magistraterna den andel som framgår av ovannämnda beslut.

År 2013 avräknades till Patent- och registerstyrelsen sammanlagt 3,416 miljoner euro i avgifter som gällde bostadsaktiebolag. Av detta belopp har Patent- och registerstyrelsen återbetalat 2,054 miljoner euro till magistraterna. För mottagande av och rådgivning om anmälningar från andra former av företag avräknades dessutom till magistraterna 432 000 euro och till NTM-centralerna 30 000 euro. Till Patent- och registerstyrelsen betalades år 2013 sammanlagt 21,977 miljoner euro i avgifter för anmälningar till handelsregistret.

Förutom genom avräkningar av handläggningsavgifter deltar magistraterna för egen del i underhållet av företags- och organisationsdatasystemet på det sätt som föreskrivs i förordningen om företags- och organisationsdatasystemet (288/2001) och enligt vad som har överenskommit genom det avtal om kostnadsfördelningen som ingicks den 30 januari 2003. Den andel av kostnaderna för underhållet av företagsdatasystemet som magistraterna skulle betala var 2013 sammanlagt 143 000 euro.

De elektroniska tjänsterna i anslutning till handels- och föreningsregistret

Patent- och registerstyrelsen och Skatteförvaltningen bygger gemensamt upp en kanal för elektronisk ärendehantering i företags- och organisationsdatasystemet. Via tjänsten är det möjligt att göra handelsregisteranmälningar till Patent- och registerstyrelsen samt anmälningar till de register som förs av Skatteförvaltningen. De uppgifter som ska anmälas via den elektroniska ärendehantering försöker man så långt det är möjligt granska redan i det skedet när kunden matar in uppgifterna på den elektroniska anmälningsblanketten, vilket snabbar upp handläggningen och minskar riskerna för fel.

Handläggningen av handelsregisteranmälningar är numera helt elektronisk. Det elektroniska handläggningssystemet togs i bruk våren 2014. De anmälningar som kommer in i pappersform skannas innan de anhängiggörs och handläggningen sker enbart i systemet. Möjligheterna att utnyttja den elektro-

niska ärendehantering utökas gradvis så att de omfattar de vanligaste företagsformerna och deras typiska anmälningar. För närvarande har införts bl.a. elektronisk anmälan av adress- och kontaktuppgifter, ett elektroniskt system för etablering av aktiebolag, ett nytt informationstjänstsystem (Virre) och en elektronisk arkiveringstjänst.

Den elektroniska informationstjänsten vid handelsregistret har använts i cirka tre år och tack vare den har det manuella informations-tjänstarbetet avsevärt minskat och minskningstakten har under årens lopp tilltagit, när kunderna har blivit bekanta med de nya tjänsterna. Informationstjänsten står till kundernas förfogande i handelsregister-, stiftelseregister- och företagsinteckningsregister-ärenden dygnet runt. Om bostadsaktiebolag finns lika heltäckande uppgifter i tjänsten som om andra bolagsformer.

Det elektroniska ansökningsförfarandet för adressändringar har använts via företags- och organisationsdatasystemet sedan hösten 2009. Cirka 40 procent av adressändringarna görs på elektronisk väg. I december 2012 infördes också ett styrt, elektroniskt system för etablering av aktiebolag. De elektroniska anmälningarnas andel av aktiebolagens etableringsanmälningar var 26 procent år 2013. Arkiveringen av pappershandlingar upphörde våren 2014 när det nya elektroniska systemet för handläggning av handelsregisterärenden infördes. I och med det blev arkiveringen helt och hållet elektronisk. De införda e-tjänsterna gäller också de bostadsaktiebolag som behandlas av magistraterna.

Den 19 september 2014 införs elektroniska anmälningar i anslutning till representation, som t.ex. anmälningar som gäller styrelse, prokurister, verkställande direktörer, disponenter och revisorer. I den elektroniska ärendehantering automatiseras en stor del av handläggningen av anmälningar. För andra anmälningar än dem som gäller representation kommer e-tjänsterna troligtvis att införas hösten 2015. Tjänsten omfattar också bostadsaktiebolag.

Syftet med införandet av elektroniska handelsregistertjänster är bl.a. att förkorta den totala tiden för handläggning av handelsregisteranmälningar. Reformen av handläggningssystemen och de elektroniska anmäl-

ningarna automatiserar flera av företags- och sammanslutningslinjens arbetsfaser i samband med bl.a. diarieföring, handläggning och arkivering av anmälningar.

I föreningsregistret har elektroniska anmälningar varit i bruk sedan slutet av 2005. Alla anmälningar och anmälningsslag med undantag av dem som gäller religiösa föreningar kan sändas till Patent- och registerstyrelsen på elektronisk väg. År 2012 var cirka 55 procent av alla anmälningar elektroniska och år 2013 var de cirka 60 procent.

Bestämmelserna om tjänsteförhållanden

Om inrättande, indragning och överföring av tjänster finns bestämmelser i statstjänstemannalagen (759/1994). Enligt 5 a § i den lagen överförs, i samband med omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen, tjänsterna och förflyttas de tjänstemän som utnämns till tjänsterna till samma ämbetsverk som uppgifterna överförs till. Tjänstemän som utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid övergår till anställning vid ämbetsverket för den tid tjänsteförhållandet varar. Tjänsten får överföras utan tjänstemannens samtycke, om den överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsregion. Bestämmelsen gäller de situationer där ändringen genomförs genom lag eller förordning. I dessa fall sker överföringarna utan något uttryckligt beslut och kräver inget samtycke från den tjänsteman som har utnämnts till tjänsten, om tjänsten överförs inom eller till tjänstemannens pendlingsregion.

Med pendlingsregion avses en region enligt 1 kap. 9 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). En persons pendlingsregion sträcker sig 80 kilometer från persons bostad.

5 c § i statstjänstemannalagen gäller en omstrukturering där de uppgifter som hör till en tjänst ändras väsentligt i samband med omstruktureringen. Då inrättas en ny tjänst i stället för den tidigare tjänsten, och den nya tjänsten kan första gången tillsättas utan att den förklaras ledig, om man till tjänsten utnämner en tjänsteman som utnämns till en tjänst vid det ämbetsverk som omstruktureras.

Statsrådet fattade den 26 januari 2012 ett principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar. För principbeslutet har utfärdats tillämpningsanvisningar (FM/201/00.00.02/2012) och dessutom har finansministeriet utfärdat en föreskrift om förflyttning av personalresurser från ett förvaltningsområde till ett annat (FM/336/00.00.02/2013) samt ett beslut om ledning av omställningar samt omställningsskydd inom statsförvaltningen (FM/305/00.00.00/2012). Vid interna förändringar inom statsförvaltningen tillämpas ett gradvis förvaringssätt. Det primära målet är att den personal vid en verksamhetsenhet vars uppgifter förändringen gäller och som erbjuds uppgifter inom en ny organisation eller en organisation som överförs övergår i tjänst hos denna organisation. Om en person inte flyttar försöker man hitta likadana eller motsvarande uppgifter vid den nuvarande verksamhetsenheten. Om det inte finns sådana uppgifter att erbjuda, ges personen de hjälpmedel och den vägledning som behövs för att söka nytt arbete vid en annan verksamhetsenhet inom statsförvaltningen inom samma pendlingsregion.

2.2 Bedömning av nuläget

Verksamheten i anslutning till handelsregistret förändras i många avseenden i och med införandet av e-tjänster. Till följd av det effektiviseras verksamheten vid Patent- och registerstyrelsen och magistraterna. För kunden är e-tjänsterna tillgängliga också utanför tjänstetid, vilket underlättar kommunikationen.

För myndigheterna minskar arbetsbördan när e-tjänsterna förenklar och automatiserar vissa arbetsfaser. I och med e-tjänsterna förmedlas uppgifterna direkt till systemet. Handläggningen vid myndigheten är elektronisk också när det gäller sådana anmälningar som lämnats i pappersform. Också dokumentbeställningar sköts via e-tjänsten. Ändringarna gäller handläggningen och rådgivningen vid såväl Patent- och registerstyrelsen som magistraterna.

Också för bostadsaktiebolag har e-tjänster införts under år 2014 och effekterna av dem börjar märkas hösten 2014 och våren 2015. I

och med den tjänst som införs i september 2014 kommer de anmälningar som gäller byte av bostadsaktiebolagens representanter, såsom styrelse och disponent, att via e-tjänsten införas i registret med mycket lite myndighetsarbete. Bland de anmälningar som lämnats in elektroniskt kommer myndighetsarbete i fortsättningen att orsakas huvudsakligen av bostadsaktiebolagens etableringsanmälningar, som år 2013 var cirka 1300, av anmälningar om ändring av bolagsordningen, som var cirka 3000 samt av nedlägningsanmälningar, som var cirka 200. Om bostadsaktiebolag gjordes sammanlagt cirka 25 600 anmälningar. Eftersom cirka 80 procent av de anmälningar som gäller bostadsaktiebolag var ovannämnda anmälningar om representation, kan e-tjänsterna uppskattas ha en stor inverkan på magistraternas arbetsmängd.

Enligt såväl magistraternas som Patent- och registerstyrelsens bedömning är den personresurs som behövs år 2016 cirka 13 årsverken. Eftersom den personresurs som används för uppgifterna i och med införandet av e-tjänsterna minskar avsevärt, finns det skäl att bedöma hur de kvarstående uppgifterna ska organiseras. Det antal anställda som blir kvar för behandling av bostadsaktiebolag är så litet att det inte längre möjliggör tillhandahållande av regionalt heltäckande service vid de 11 magistraternas nuvarande 41 verksamhetsställen. Med tillämpning av en så kraftigt decentraliserad modell blir det också utmanande att upprätthålla den specialkompetens som behandlingen kräver och att iaktta en enhetlig myndighetspraxis. Till följd av ändringarna finns det skäl att centralisera uppgifterna.

Vid beredningen av regeringspropositionen har två huvudsakliga alternativa lösningar övervägts: Patent- och registerstyrelsen har föreslagit att lokalmyndighetsuppgifterna för handels- och föreningsregistret koncentreras till Patent- och registerstyrelsen. Magistraterna har däremot föreslagit att uppgifterna i och med att personresursen minskar koncentreras till en eller flera magistrater. Genom att uppgifterna koncentreras till Patent- och registerstyrelsen skulle räknat i årsverken uppnås ungefär samma produktionsnytta som genom en omorganisering vid magistraterna.

Lokalmyndighetsuppgifterna för handels- och föreningsregistret skulle kunna skötas med 12,5 årsverken vid Patent- och registerstyrelsen och 13,5 årsverken vid magistraterna.

När det gäller myndighetshandläggningen i anslutning till handelsregistret har produktiviteten utvecklats på olika sätt vid magistraterna och Patent- och registerstyrelsen, fastän det är fråga om mycket liknande ärenden. Vid Patent- och registerstyrelsen handlades cirka 128 700 handelsregisterärenden år 2013. För diarieföringen och handläggningen av dem användes 68 årsverken. På motsvarande sätt diariefördes och behandlades vid magistraterna cirka 25 600 ärenden som gällde bostadsaktiebolag och dessutom diariefördes cirka 15 000 anmälningar som lämnades till Patent- och registerstyrelsen för handläggning. Vid magistraterna användes 46,7 årsverken för detta arbete.

Vid granskning av de resurser som använts för rådgivning och handläggning av anmälningar framgår det att vid Patent- och registerstyrelsen för närvarande handläggs cirka 1550 anmälningar per använt årsverke och vid magistraterna cirka 700 anmälningar per använt årsverke. Skillnaden förklaras bl.a. av att det vid Patent- och registerstyrelsen inte på samma sätt som vid magistraterna ges personlig service, utan i stället har man försökt effektivisera förhandsanvisningarna och förhandsrådgivningen. Enligt Patent- och registerstyrelsens verksamhetsmodell skulle de anmälningar som gäller bostadsaktiebolag för närvarande kunna handläggas med uppskattningsvis 20 årsverken. Av denna orsak är utgångspunkterna för genomförandet av reformen bättre hos Patent- och registerstyrelsen.

Eftersom kostnaderna för handelsregistret i sin helhet täcks med handelsregisteravgifter och då det hos bostadsaktiebolag tas ut handlägningsavgifter på samma nivå som hos t.ex. aktiebolag, innebär nuläget att handläggningen av anmälningar som gäller bostadsaktiebolag delvis finansieras med de handelsregisteravgifter som tas ut hos de kommersiella bolagen. Detta kan inte anses vara ett tillfredsställande läge. De handelsregisteravgifter som gäller bostadsaktiebolag skulle kunna höjas till en nivå som motsvarar kostnaderna. Detta skulle dock leda till att

det i fråga om en enskild företagsform togs ut avgifter som är klart högre än för andra liknande anmälningar, vilket inte heller kan anses vara en lämplig lösning. Den ändamålsenligaste lösningen skulle vara att undersöka möjligheterna att effektivisera handläggningen av anmälningar som gäller bostadsaktiebolag till en nivå som motsvarar Patent- och registerstyrelsens handläggning.

Handläggningen av anmälningar är för närvarande inte enhetlig vid de olika myndigheterna och inte heller inom magistratsorganisationen. Patent- och registerstyrelsen låter korrigera cirka 25 procent av de handelsregisteranmälningar som kommer in, då motsvarande tal vid magistraterna, beroende på den handläggande magistraten, är 40–90 procent vid ändringar som gäller bolagsordningen och 15–50 procent vid andra ändringsanmälningar. Skillnaden förklaras av att Patent- och registerstyrelsen har satsat mycket på förhandsrådgivning och anvisningar, varvid ofta återkommande fel kan gallras bort innan anmälan lämnas in.

Med tanke på kundernas likställdhet och rättsskydd skulle det vara ändamålsenligt att handläggningen av alla handelsregisteranmälningar koncentrerades till en myndighet. En koncentration av funktionerna till Patent- och registerstyrelsen skulle bättre än för närvarande kunna trygga en enhetlig handläggning och rådgivning. En enhetlig handläggning skulle vid Patent- och registerstyrelsen förverkligas förutom vid anmälningar som gäller bostadsaktiebolag också mellan olika företagsformer.

Sett ur den administrativa styrningens perspektiv har styrningen av den funktion som gäller bostadsaktiebolag blivit relativt tung. Patent- och registerstyrelsen hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, medan enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland, som hör till finansministeriets förvaltningsområde, undertecknar de resultatavtal som ingås med magistraterna. Bestämmelser om priserna på handelsregisteranmälningar som gäller bostadsaktiebolag utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet och avgifterna hör till samma prestationsgrupp som de övriga handelsregisteravgifterna. Om fördelningen av

avgifterna mellan Patent- och registerstyrelsen och magistraterna har bestämts genom ett beslut av arbets- och näringsministeriet. Patent- och registerstyrelsen deltar i magistraternas strategiarbete och därutöver samarbetar Patent- och registerstyrelsen och magistraterna om utvecklingen av kvaliteten.

När statsförvaltningens produktivitet ska förbättras finns det skäl att betona lösningar som kan minska förvaltningens administrativa börda. Förutom att det nuvarande arrangementet är tungt i administrativt hänseende, är problemet det att finansieringen och resultatstyrningen har skiljts åt i olika processer och förlagts till olika myndigheter, vilket inte har varit ägnat att främja produktiviteten. Om uppgifterna koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, kommer ett och samma ministerium att ansvara för resultatstyrningen, budgetberedningen och författningsberedningen i anslutning till uppgifterna, vilket förenklar styrningen av handels- och föreningsregisterfunktionerna. På ämbetsverksnivå skulle det i fortsättningen inte finnas behov av avräkningar av avgifter från en myndighet till en annan och dessutom skulle den kostnadsvarsvarighetsberäkning som krävs i handelsregisterärenden kunna ordnas på ett enklare sätt av en och samma myndighet. Också behovet på ämbetsverksnivå av förvaltningsövergripande styrning, kvalitetsutveckling och arbetsgruppsarbete i anslutning till det skulle försvinna och handelsregistertjänsternas kvalitet skulle kunna utvecklas som en intern uppgift inom en och samma organisation. Patent- och registerstyrelsen underhåller också för närvarande centrala handläggnings- och datasystem som magistraterna använder. Underhållet av dem skulle bli effektivare om substanskunskapen i anslutning till dem fanns hos samma myndighet.

Ur kundens synvinkel är det också en viktig aspekt att prissättningen av anmälningarna, som för bostadsaktiebolagens del inte för närvarande baserar sig på en verklig kostnadsvarsvarighet. Genom centralisering av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen kan en transparent prissättning effektivare garanteras än enligt den decentraliserade modellen i fråga om såväl anmälningar om bostadsaktiebolag som andra handelsregis-

terären. Enligt denna modell skulle man dessutom centraliserat besluta om de resurser som ska användas för skötseln av uppgifterna och om de avgifter som ska tas ut för att täcka dem, vilket skulle effektivisera verksamheten också på längre sikt.

Ovan anförda aspekter på handläggningens och kundservicens effektivitet och lönsamhet, en enhetlig handläggning och ordnande av förvaltningen och styrningen talar för en koncentration av funktionerna till Patent- och registerstyrelsen. När användningen av e-tjänster ökar kan man anta att den resurs som behövs för handläggning av anmälningar under de kommande åren kommer att minska ytterligare. I detta läge är det med tanke på produktiviteten och effekterna effektivast att sammanföra funktionerna till det redan existerande centrala ämbetsverket.

Enligt magistratlösningen skulle i praktiken uppstå två eller flera expertkoncentrationer inom statsförvaltningen, varvid uppgifterna i anslutning till handelsregistertjänsterna vid det centrala ämbetsverket och på lokal nivå delvis skulle överlappa varandra. På grund av införandet av e-tjänster och omorganiseringen av bostadsaktiebolagsuppgifterna behövs vid magistraterna på lokal nivå i fortsättningen 13,5 årsverken. Dessa uppgifter skulle dessutom sannolikt koncentreras till endast en eller två magistrater. Kundservice skulle dock enligt planerna lagstadgat tillhandahållas av den offentliga förvaltningens gemensamma kundservicenät, som täcker hela landet.

E-tjänsterna är också tillgängliga oberoende av placeringsort. I samband med beredningen av ärendet har det också fästs uppmärksamhet vid tjänsternas regionala tillgänglighet. Ett ärende ska även i fortsättningen kunna anhängiggöras i pappersform per post eller på något annat motsvarande sätt. Även möjligheten att uträtta ärenden genom besök ska kvarstå på Skatteförvaltningens verksamhetsställen på 59 orter. Skatteförvaltningens nätverk av verksamhetsställen täcker huvudsakligen de orter där magistraternas personliga service upphör. Patent- och registerstyrelsen ska dessutom enligt avtal ansluta sig till den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen, där ett ärende i fortsättningen ska kunna anhängig-

göras på ett regionalt och innehållsmässigt omfattande sätt.

Patent- och registerstyrelsen har specialsakkunskap om bolagsrätt och också om tillämpningen av lagen om bostadsaktiebolag. I och med överföringen av uppgifterna ska från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen dessutom flyttas personal som har specialiserat sig på behandling av bostadsaktiebolag, vilket stärker kompetensen i anslutning till lagen om bostadsaktiebolag och stöder en enhetlig tillämpningspraxis i samband med överföringen. Patent- och registerstyrelsens övriga bolagsrättsliga kompetens stöder också handläggningen av bostadsaktiebolagsanmälningar.

Eftersom Patent- och registerstyrelsens nuvarande handelsregisteruppgifter i stort sett kan anses vara likadana som bostadsaktiebolagsuppgifterna, kan det antas att Patent- och registerstyrelsens organisation snabbt anpassar sig till de nya uppgifterna.

I enlighet med effektivitets- och resultatprogrammet bör vidtas sådana åtgärder som förtydligar styrningen av förvaltningen och bäst säkerställer verksamhetens effektivitet och kvalitet. Modellen med ett centralt ämbetsverk som handlägger handelsregisterärenden uppfyller bäst detta behov. Samtidigt kan den sakkunskap som handläggningen förutsätter och en enhetlig handläggningskvalitet säkerställas och den administrativa styrningen av funktionerna förtydligas.

En centralisering av uppgifterna har konsekvenser för personalen vid magistraterna och Patent- och registerstyrelsen. Med tanke på personalen skulle det vara ändamålsenligt att besluta om centraliseringen av uppgifterna i ett tillräckligt tidigt skede, så att personalen har tillräckligt med tid att förbereda sig på de kommande förändringarna. Dessutom skulle det vara ändamålsenligt att genomföra eventuella ändringar samtidigt som de e-tjänster som gäller bostadsaktiebolag införs. Av denna orsak föreslås lagändringarna träda i kraft den 1 september 2015.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Mål

Syftet med propositionen är att trygga en sakkunnig rådgivning och handläggning i ett läge där den personresurs som finns tillgänglig för lokalmyndighetsuppgifter för handels- och föreningsregistret i samband med införandet av e-tjänster avsevärt minskar. Ett mål är att förbättra grundregistertjänsternas kostnadseffektivitet och säkerställa en rimlig nivå på de priser som tas ut för anmälningarna i framtiden. Ett annat mål är att främja användningen av e-tjänster inom statsförvaltningen. Därigenom bemöts den förändring i servicebehovet som beror på införandet av e-tjänster och omfördelas resurserna så att betydande kostnadsbesparingar uppnås.

3.2 Alternativ för genomförande

En av arbets- och näringsministeriet tillsatt arbetsgrupp lade fram två alternativa lösningsmodeller för inriktningen av de resurser som minskar till följd av att e-tjänster införs. Enligt den första modellen koncentreras mottagandet och handläggningen av och rådgivningen i handels- och föreningsregisterärenden i sin helhet till Patent- och registerstyrelsen. Enligt det andra alternativet specialiserar sig en eller flera särskilt utsedda magistrater på lokalmyndighetens uppgifter i anslutning till handels- och föreningsregistret samt handlägger och avgör alla de ärenden som gäller bostadsaktiebolag och tar emot andra handels- och föreningsregisterärenden. Enligt vartdera alternativen upphör NTM-centralernas verksamhet som lokal myndighet för handels- och föreningsregistret.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att magistraternas och närings-, trafik- och miljöcentralernas lokalmyndighetsuppgifter för handels- och föreningsregistret koncentreras till Patent- och registerstyrelsen.

Koncentrationen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen kräver ändringar i handelsregisterlagen, föreningslagen och i före-

tags- och organisationsdatalagen. I handelsregisterlagen slopas omnämmandet av magistraternas och NTM-centralernas lokalmyndighetsuppgifter för handelsregistret. På motsvarande sätt slopas i föreningslagen omnämmandet av magistraternas lokalmyndighetsuppgifter för föreningsregistret. I företags- och organisationsdatalagen slopas omnämmandet av möjligheten att tillstålla magistraten eller NTM-centralen en anmälan. Däremot ska i lagen kvarstå bestämmelsen om att anmälan kan tillställas Skatteförvaltningens verksamhetsställen. Genomförandet av överföringen kräver också vissa ändringar på förordningsnivå.

De anmälningar som är anhängiga vid magistraterna vid ikraftträdandet av lagen överförs till Patent- och registerstyrelsen för handläggning.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Konsekvenser för personalen

Vid magistraterna tas anmälningsärenden som gäller bostadsaktiebolag för närvarande emot vid 11 magistrater på 41 orter. Största delen av de personer som sköter uppgifterna i fråga deltar också i skötseln av andra uppgifter vid magistraterna. De 46,7 årsverken som år 2013 användes för skötseln av ovannämnda uppgifter vid magistraterna utförs enligt arbetstidsbokföringen av sammanlagt cirka 261 personer. Av dessa personer använde cirka 40 personer över 50 procent av sin arbetstid, cirka 17 personer 30–50 procent av sin arbetstid, cirka 52 personer 10–30 procent av sin arbetstid och cirka 152 personer mindre än 10 procent av sin arbetstid för uppgifterna i fråga. Det antal årsverken som år 2013 användes för de uppgifter som ska överföras, fördelades mellan magistraterna så att vid de enskilda magistraterna användes 1,7 – 6,4 årsverken för uppgifterna.

På överföringen av tjänsterna och på förflyttningen av de tjänstemän som utnämns till dem tillämpas 5 a § i statstjänstemannalagen. Enligt den paragrafen överförs, i samband med omstrukturering av funktioner inom statsförvaltningen, tjänsterna och förflyttas de tjänstemän som utnämns till tjänsterna till samma ämbetsverk som uppgifterna överförs

till. Den personal som förflyttas kommer att omfattas av Patent- och registerstyrelsens avtal för ämbetsverket, särskilt av avtalet om lönesystem. Lönenivån för den personal som förflyttas tryggas på det sätt som framgår av avsnitt 2 i bilagan till underteckningsprotokollet till statens tjänste- och arbetskolektivavtal på central nivå.

Det är ännu inte känt från vilka orter tjänster ska överföras från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen. Överföringen av en tjänst utanför pendlingsregionen kräver tjänstemannens samtycke. Vid överföringen av uppgifterna och minskningen av antalet anställda iaktas statstjänstemannalagstiftningen och en god personalpolitik. Dessutom följs statsrådets principbeslut av den 26 januari 2012 om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar samt finansministeriets anvisningar.

Den personresurs som behövs för skötseln av uppgifterna vid Patent- och registerstyrelsen kommer 2016 att vara uppskattningsvis 12,5 årsverken. Av dessa årsverken ska 2 årsverken användas för handläggning av anmälningar och hänförande av avgifter, 1,7 årsverken för kontorsanställdas, som t.ex. inspektörers, handläggning av anmälningar, 6 årsverken för sakkunnigas, som t.ex. juristers, handläggning och rådgivning, 1,5 årsverken för kundrådgivning och 1,3 årsverken för optisk läsning av bolagsordningar.

Bland Patent- och registerstyrelsens e-tjänster har införts ett elektroniskt handläggningssystem, ett elektroniskt arkiv och en elektronisk informationstjänst och deras inverkan börjar märkas vid Patent- och registerstyrelsen och magistraterna under år 2014. Nästa fas som är viktig med tanke på arbetsmängden är e-tjänsterna för anmälningar om representation, som ska införas den 19 september 2014. Det kan därför antas att den personresurs som används för skötseln av uppgifterna vid magistraterna klart kommer att minska från den nuvarande redan innan överföringen verkställs den 1 september 2015.

Det är dock inte enbart fråga om det behov att minska personalen som de elektroniska tjänsterna orsakar. Även de uppgifter och arbetssätt som hänför sig till behandlingen av bostadsaktiebolag förändras i samband med

överföringen. Den personliga kundservicen reduceras betydligt och man försöker erbjuda kunden så mycket anvisningar och förhandsrådgivning som möjligt. Den personliga servicen ska primärt ges med hjälp av centraliserad telefonrådgivning. Antalet anställda vid Patent- och registerstyrelsen torde efter överföringen bli på en nivå som motsvarar den personresurs som behövs för de uppgifter som överförs, dvs. en ökning på 12,5 årsverken. Det kan uppskattas att antalet personer som övergår från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen före överföringen är på en nivå av cirka 21 årsverken. Antalet personer som övergår från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen preciseras därefter i enlighet med statstjänstemannalagstiftningen, vilket betyder att ett större antal personer än resursbehovet kan övergå i Patent- och registerstyrelsens tjänst.

Eftersom de e-tjänster som är centrala med tanke på magistraternas arbetsmängd kommer att vara införda i september 2014, kommer en del av e-tjänsternas konsekvenser för personalen sannolikt att märkas redan före den föreslagna överföringen av uppgifterna. Om personalminskningar genomförs vid magistraterna redan före överföringen av uppgifterna, försöker man för personalen hitta ersättande uppgifter vid magistraterna. Om uppgifter inte finns och inte heller anslagsramen möjliggör att personal blir kvar vid magistraterna, kan man bli tvungen att säga upp personal.

Patent- och registerstyrelsens verksamhetsställe finns i Helsingfors. I samband med omorganiseringen utreds möjligheterna för den personal som förflyttas att arbeta för Patent- och registerstyrelsen på andra orter.

Den nuvarande befattningsbeskrivningen för den personal som arbetar med uppgifterna vid magistraten avviker i vissa avseenden från befattningsbeskrivningen för de kommande uppgifterna vid Patent- och registerstyrelsen. Vid Patent- och registerstyrelsens företags- och sammanslutningslinje har handläggningen inte specificerats i olika enheter enligt olika företagsformer, utan handläggarna deltar i princip i handläggningen för samtliga företagsformer. Eftersom magistraternas personal har erfarenhet av motsvarande arbete, torde de rätt snabbt kunna inskolras och

utbildas för de nya uppgifterna. Antalet personer som i samband med överföringen övergår från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen preciseras under den fortsatta beredningen.

Av Patent- och registerstyrelsen har i anslutning till införandet av e-tjänster förutsatts att organisationen på förhand anpassas till de kommande förändringarna. E-tjänsterna för handelsregistret har genomförts med produktivetsanslaget för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. En förutsättning för det produktivetsanslag som Patent- och registerstyrelsen får har varit att företags- och sammanslutningslinjen med hjälp av utvecklingen av datasystemen ska uppnå en besparing på 31 årsverken fram till år 2016. Därav har redan hälften uppnåtts genom naturlig avgång och resten uppnås under åren 2014 och 2015 (se Patent- och registerstyrelsens verksamhets- och ekonomiplan för åren 2014–2017, dnro PRH/1157/20/2012).

Utvecklingen av e-tjänsterna och användningen av dem minskar tjänstemannarbetet vid Patent- och registerstyrelsen även vid de andra linjerna och antalet anställda vid ämbetsverket kommer att fortsätta att minska även efter år 2015.

Den föreslagna reformen har inga konsekvenser för NTM-centralernas personal, eftersom mottagandet av handels- och föreningsregisteranmälningar och tillhandahållande av utdrag till arbetsmängden är en mycket marginell uppgift vid NTM-centralerna.

4.2 Regionala konsekvenser

Eftersom e-tjänsterna är tillgängliga för kunden oberoende av deras fysiska placering, ökar införandet av e-tjänster den regionala jämlikheten. Också papperskommunikation ska fortsättningsvis vara möjlig. En stor del av kunderna kommer inte heller nu till myndighetens verksamhetsställe för att utträta sina ärenden, utan största delen av handelsregisteranmälningarna lämnas till myndigheten per post eller på något annat motsvarande sätt. I och med införandet av e-tjänster har besöken vid Patent- och registerstyrelsen minskat och utvecklingen uppskattas fortsätta på samma sätt när nya e-tjänster införs. Ock-

så andelen anmälningar som lämnas in i pappersform minskar. Den personliga rådgivningen ska i fortsättningen i allt högre grad skötas per telefon via den centraliserade kundtjänsten. Enligt den kundrespons som Patent- och registerstyrelsen och magistraterna har fått önskar ämbetsverkens kunder speciellt ökade möjligheter att använda e-tjänster.

Också besöksservicen kan fortsättningsvis uppskattas ha betydelse för en del av ämbetsverkens nuvarande kunder. Anmälningar ska fortsättningsvis kunna lämnas in på Skatteförvaltningens verksamhetsställen, som finns på 59 orter. Skatteförvaltningens nätverk av verksamhetsställen täcker huvudsakligen de orter där magistraternas service ska upphöra. Möjligheten att besöka myndigheten kvarstår på de 36 orter där utöver magistraten också Skatteförvaltningen har ett verksamhetsställe.

Ett ärende ska i fortsättningen kunna anhängiggöras också vid den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen, där servicen tillhandahålls enligt ett avtal. Vid tidpunkten för beredningen av denna proposition vet man inte ännu exakt i vilka kommuner och i vilken omfattning bostadsaktiebolagstjänster ska tillhandahållas enligt avtal. Vid beslut om omfattningen av servicen ägnas särskild uppmärksamhet åt tjänsternas regionala tillgänglighet.

Statens ämbetsverk på Åland har i sitt utlåtande av den 25 juli 2013 ansett att också den behandling av bostadsaktiebolag som nu sker vid ämbetsverket bör överföras till Patent- och registerstyrelsen. Däremot vore det önskvärt att Statens ämbetsverk på Åland även i fortsättningen skulle kunna ta emot anmälningar och avgifter som gäller handelsregistret samt ge utdrag och intyg. Patent- och registerstyrelsen kan med Statens ämbetsverk på Åland ingå ett avtal om skötseln av handelsregisterärenden under våren och sommaren 2015, om de föreslagna lagändringarna blir antagna. Dessutom kan anmälningar på Åland lämnas till Skatteförvaltningens verksamhetsställe.

4.3 Språkliga konsekvenser

Service på svenska

Patent- och registerstyrelsen är en i 6 § i språklagen (423/2003) avsedd statlig centralförvaltningsmyndighet, som bedriver sin verksamhet på båda nationalspråken. Patent- och registerstyrelsens ärende-, informations- och rådgivningstjänster finns tillgängliga på både finska och svenska. Detta gäller också elektroniska ärende- och informationstjänster. I fortsättningen är det meningen att huvudvikten i kommunikationen ska förläggas till nättjänsterna. I e-tjänsterna förverkligas den språkliga jämlikheten rätt bra, eftersom ärendetjänsterna står till förfogande på finska och svenska på samma sätt.

Patent- och registerstyrelsen gör årligen en enkät om kundtillfredsställelsen och de svenskspråkiga svararnas kundtillfredsställelse har varit på en god nivå. Patent- och registerstyrelsen och Skatteförvaltningen statistikför dessutom genomgångstiderna per språkgrupp för den gemensamma stödtjänsten FODS. År 2013 var den genomsnittliga väntetiden i den finskspråkiga tjänsten 47 sekunder och i den svenskspråkiga tjänsten 26 sekunder.

Papperskommunikationens andel väntas minska. Dessutom sker kommunikationen redan nu huvudsakligen på annat sätt än genom personliga besök på myndighetens verksamhetsställe. Såsom ovan konstateras, kvarstår möjligheten till besöksservice på Skatteförvaltningens 59 verksamhetsställen. Magistraterna är verksamma på 41 orter. På 36 av dessa orter har utöver magistraten också Skatteförvaltningen ett verksamhetsställe. Som helhet kan man dock uppskatta att möjligheten att få personlig service också på de svenskspråkiga orterna kvarstår på en rätt god nivå även efter reformen.

För Patent- och registerstyrelsens del är resursbehovet för handläggning av bostadsaktiebolagsärenden 12,5 årsverken. De tillskott som behövs för kundservicen och handläggningen på svenska beaktas vid ämbetsverkets nya rekryteringar. På motsvarande sätt beaktas tillgången på svensk service när man enligt avtal beslutar om tillgången på Patent- och registerstyrelsens ifrågavarande tjänster

vid den offentliga förvaltningens gemensamma kundserviceställen.

Service på samiska

Bestämmelser om användningen av samiska hos myndigheterna finns i samiska språklagen (1086/2003). Enligt 4 § i den lagen har en same rätt att i egen sak eller i ett ärende där han eller hon hörs använda samiska hos de myndigheter som avses i lagen. I 5 § i samiska språklagen föreskrivs det om juridiska personers språkliga rättigheter och i 8 § om myndigheternas skyldighet att informera på samiska. Lagen tillämpas enligt 2 § 2 punkten på de domstolar och myndigheter inom den statliga distrikts- och lokalförvaltningen vilkas ämbetsdistrikt omfattar Enare, Enontekis, Sodankylä eller Utsjoki kommuner. Definitionen gäller således också magistraten i Lappland, vars verksamhetsområde omfattar samernas hembygdsområde. Enligt 7 punkten i samma paragraf tillämpas lagen på Skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen ger service på samiska inom samernas hembygdsområde. Därutöver har en samiskspråkig person möjlighet att få tolkningshjälp utanför hembygdsområdet. Skatteförvaltningen har gett en anvisning (1126/09/2008) om utträttande av ärenden på samiska i andra Skatteförvaltningens enheter än de som finns på samernas hembygdsområde. På Lapplands skattebyrås kontor i Ivalo arbetar en tjänsteman som behärskar nordsamiska. Dessutom har skattebyrån med tolkar i samiska ingått uppdragsavtal om tillhandahållande av ovan avsedda tjänster. Magistraten i Lappland har vid sitt verksamhetsställe i Kittilä en samiskspråkig jurist.

Genom den föreslagna lagen utgår från magistraternas serviceurval den service som gäller handelsregistret och bostadsaktiebolag, vilket minskar tillgången på kundservice på samiska i dessa uppgifter. Möjligheten till besöksservice ska dock kvarstå på Skatteförvaltningens verksamhetsställen.

I handelsregistret finns för närvarande inget samiskt bostadsaktiebolag. I handelsregistret har antecknats sex andra näringsidkare, i vars registeruppgifter finns en anteckning om samisk firma eller bifirma. Behovet av kundservice på samiska kan i dessa ären-

den, räknat enligt antalet kontakter, uppskattas som litet, även om tillgången på service kan ha betydelse för enskilda kunder. Det kan dock bedömas att kundservicen på samiska i de uppgifter som ska överföras kommer att tryggas på Skatteförvaltningens verksamhetsställen även efter reformen.

4.4 Ekonomiska konsekvenser

Införandet av e-tjänster och koncentrationen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen kan uppskattas ge en årlig inbesparing på cirka 1 773 000 euro i de resurser som används för lokalmyndighetsuppgifter i anslutning till handels- och föreningsregistret. De nuvarande uppgifterna vid magistraterna kan efter centraliseringen av uppgifterna och införandet av e-tjänster den 1 september 2016 skötas med 12,5 årsverken. Magistraterna uppgav att de år 2013 använde 46,7 årsverken för dessa uppgifter. Den genomsnittliga kostnaden för ett årsverke är vid magistraterna cirka 47 500 euro. Ovannämnda inbesparing har räknats ut genom att från den andel som Patent- och registerstyrelsen sammanlagt betalar till de lokala myndigheterna, dvs. 2 373 000 euro, dra av 600 000 euro, dvs. den kostnad som motsvarar de årsverken som behövs efter överföringen. Inbesparingen är alltså, på detta sätt uppskattad, 1 773 000 euro i ett läge där finansieringsandelen avtalas enligt årsverken. Det är huvudsakligen kunderna som har nytta av effektiviseringen. Statens budgetbalans påverkas inte nämnvärt av effektiviseringen och överföringen av uppgifterna.

Överföringen av uppgifterna orsakar kostnader av engångsnatur. I handelsregistersystemet behövs inga betydande ändringar på grund av överföringen. Priset på de ändringar som behövs uppskattas till högst cirka 35 000 euro. Dessutom behövs uppdateringar i myndighetens blanketter och annat material, vilket uppskattas kosta sammanlagt cirka 20 000 euro. Kostnaden för den externa informationen i samband med reformen uppskattas till cirka 50 000 euro. Den största enskilda kostnadsposten utgör överföringen av det aktiva arkivet. Målet är att överföra en så stor del som möjligt direkt till Riksarkivet. Kostnaderna för överföringen uppskattas till

cirka 240 000 euro. Den totala kostnaden för centraliseringen av uppgifterna uppskattas till cirka 345 000 euro.

Till Patent- och registerstyrelsens omkostnadsmoment 32.40.03 ska från magistraterna överföras den andel som motsvarar resursbehovet 1.9.2015 – 31.12.2015, dvs. 7 årsverken (på årsnivå 21 årsverken). I regeringens budgetproposition är överföringen 4 årsverken (på årsnivå 12,5 årsverken), men det antal årsverken som överförs har preciserats efter beredningen av budgetpropositionen. Antalet personer som övergår från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen preciseras ytterligare i samband med den fortsatta beredningen av överföringen i enlighet med statstjänstemannalagstiftningen. Under magistraternas omkostnadsmoment 28.40.02 minskar inkomsterna av verksamheten med 580 000 euro år 2015 när ersättningen från Patent- och registerstyrelsen slopas från och med den 1 september 2015. Eftersom magistraternas omkostnader minskar på motsvarande sätt har ändringen ingen inverkan på magistraternas nettoomkostnadsanslag.

4.5 Konsekvenser för kunderna

Konsekvenser för företagen

Propositionens konsekvenser för företagen hänför sig till de företag som utnyttjar myndighetens tjänster, såsom disponenter, byggbolag och andra experter. Cirka 50 procent av kunderna anlitar disponenten när anmälningar som gäller bostadsaktiebolag ska göras.

Till följd av de föreslagna ändringarna överförs handläggningen av anmälningar som gäller bostadsaktiebolag från magistraterna till Patent- och registerstyrelsen. Att den handläggande myndigheten byts ut kan uppskattas ha en liten betydelse för disponenter och byggbolag, om än överföringen syftar till att säkerställa en enhetlig handläggning och servicekvalitet när resurserna minskar. Besök hos myndigheten torde också ha en liten betydelse för disponenter, byggbolag och andra professionella inom branschen som har specialiserat sig på bostadsaktiebolagsärenden. Till följd av centraliseringen förenhetligas myndighetens beslut och handläggnings-

tiderna förkortas, vilket förbättrar förutsägbarheten i förfarandet.

Utöver de företag som direkt utnyttjar tjänsterna påverkar propositionen indirekt s.k. kommersiella företag, eftersom de handelsregisteravgifter som tas ut hos dem för närvarande används för att finansiera handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden. Till följd av den planerade effektiviseringen och centraliseringen av verksamheten uppnår man också för bostadsaktiebolagens del det att kostnaderna för verksamheten i sin helhet täcks med de avgifter som tas ut för verksamheten.

Konsekvenser för andra kunder

Propositionens konsekvenser hänför sig förutom till kommersiella bolag också till bostadsaktiebolag och deras representanter som kommunicerar direkt med myndigheten utan disponent eller något annat ombud.

Förskjutningen av tyngdpunkten i ärendehantering till nättjänster gör de kunder som använder nättjänsterna oberoende av myndigheten. Det går att få sitt ärende anhängigt utan eventuellt dröjsmål på grund av myndighetens förfarande, vilket förkortar handläggningstiderna för anmälningarna. E-tjänsten vägleder också kunderna när de gör sina anmälningar, vilket minskar möjligheten till fel. Nättjänster kan också erbjudas kunderna förmånligare.

Reformen uppskattas förkorta handläggningstiderna för anmälningar som gäller bostadsaktiebolag. Handläggningstiden var år 2013 i genomsnitt 10,8 dagar. Patent- och registerstyrelsen har för år 2018 satt upp ett handläggningssmål på tre dagar för elektroniska anmälningar. Besöksservicen minskar däremot i och med reformen. För de kunder som är vana vid magistraternas besöksservice kvarstår efter reformen möjligheten att uträtta ärenden genom besök närmast på Skatteförvaltningens verksamhetsställen, som inte kan tillhandahålla samma slags rådgivning i anslutning till bostadsaktiebolag som magistraterna för närvarande tillhandahåller. Möjligheten till papperskommunikation och besöksservice kvarstår dock även efter reformen.

4.6 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionens direkta konsekvenser hänför sig till magistraterna och Patent- och registerstyrelsen. Till följd av e-tjänsterna och centraliseringen upphör en del av magistraternas uppgifter och resten av uppgifterna överförs till Patent- och registerstyrelsen.

Reformen kan indirekt och i någon mån också påverka Skatteförvaltningens kundantal. För de kunder som är vana vid magistraternas besöksservice kvarstår möjligheten att uträtta ärenden genom besök närmast på Skatteförvaltningens verksamhetsställen. Antalet kunder uppskattas dock öka obetydligt, eftersom besökens andel för närvarande är rätt liten och ständigt har minskat. Största delen av magistraternas nuvarande kunder kommer troligtvis i fortsättningen att kommunicera elektroniskt eller på något annat sådant sätt som ytterligare minskar de personliga besöken hos myndigheterna.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

6 Beredningen av propositionen

Arbets- och näringsministeriet har berett ärendet som en del av effektivitets- och resultatprogrammet. Överföringen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen behandlades den 28 maj 2013 i koordineringsgruppen för regionalisering, som förordade arbets- och näringsministeriets framställning om att en placeringsutredning enligt statsrådets regionaliseringsförordning (567/2002) inte behöver göras i samband med centraliseringen av uppgifterna. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 31 maj 2013 en arbetsgrupp, som har till uppgift att utreda konsekvenserna av reformen för personalen och ekonomin och eventuella andra konsekvenser, utreda de ändringsbehov som reformen ger upphov till i organisationerna och lagstiftningen, bereda reformen av lokaltmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistren, se till att beredningen av projektet

är transparent och att informationen är öppen, tillräcklig och snabb samt att främja att åtgärderna i anslutning till reformen är genomförda senast den 1 september 2015. I arbetsgruppen ingår företrädare för arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Patent- och registerstyrelsen, magistraterna och personalorganisationerna.

Arbetsgruppens promemoria publicerades och sändes på remiss den 7 april 2014. I promemorian föreslogs alternativa lösningsmodeller, som presenteras närmare i avsnittet om alternativa lösningar i avsnitt 3.2. Utlåtande begärdes av 31 instanser och sammanlagt 34 utlåtanden kom in. Begärda utlåtanden gavs av finansministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Statens ämbetsverk på Åland, magistraterna, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Konkurrens- och konsumentverket, Befolkningsregistercentralen, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry, Suomen isännöintiliitto ry, Finlands Näringsliv EK, Centralhandelskammaren, Företagarna i Finland, Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Pardia rf samt Statens revisionsverk.

Dessutom lämnades utlåtanden av Birkalands förbund, Mellersta Finlands förbund, Kiinteistöliitto Varsinais-Suomi, Hyvinkään – Riihimäen- Mäntsälän Kiinteistöyhdistys ry, Porvoon kiinteistöyhdistys samt av Svenska Finlands folkting.

Åtta remissinstanser tog ställning för en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen. I en del av utlåtandena ville man inte ta ställning förrän de övriga besluten om magistraterna har fattats i samband med omorganiseringen av regionförvaltningen. I sammanlagt sex utlåtanden tog man ingen klar ställning eller hade ingenting att anmärka på med anledning av förslaget. Sammanlagt 20 remissinstanser, inklusive 10 magistrater, tog ställning för magistratlösningen.

Centrala orsaker till en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen ansågs vara enhetlighet i tillämpningen av lagen om bostadsaktiebolag, myndighetens

minskade arbetsmängd till följd av e-tjänsterna och förvaltningens effektivitet. Magistratlösningen stöddes igen därför att man inte trodde att ändringen skulle ge tillräckliga produktivetsfördelar och man underströk vikten av regional kundservice och den kompetens som finns hos magistraterna.

Efter remissförfarandet förordade ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling den 11 maj 2014 nedläggningen av lokalmyndighetsnätverket för handels- och föreningsregistret och överföringen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen på ett sådant sätt att de språkliga rättigheterna tillgodoses i genomförandet. Samtidigt ska också magistraternas bostadsaktiebolagsuppgifter överföras till Patent- och registerstyrelsen.

Därefter utarbetades ett utkast till regeringsproposition, enligt vilken den föreslagna koncentrationen av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen genomförs. Överföringen av uppgifterna ansågs kräva ändringar i handelsregisterlagen, föreningslagen och företags- och organisationsdatalagen. Utkastet till regeringsproposition sändes ut på remiss den 30 juni 2014.

Utlåtande begärdes av 32 instanser och sammanlagt 28 utlåtanden lämnades. Utlåtande lämnades av finansministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, magistraterna, Skatteförvaltningen, Statens ämbetsverk på Åland, Konkurrens- och konsumentverket, Befolkningsregistercentralen, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Henkikirjoittajayhdistys ry, Suomen isännöintiliitto ry, Finlands Näringsliv EK, Företagarna i Finland, Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Pardia rf. Samtliga utlåtanden i ärendet har publicerats på arbets- och näringsministeriets webbplats.

I de utlåtanden som lämnades in med anledning av utkastet till regeringsproposition stödde nio remissinstanser en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen i enlighet med förslaget, tre hade ingenting att anmärka på med anledning av förslaget och sexton remissinstanser, inklusive elva magistrater, ansåg att bevarande av uppgif-

terna vid magistraterna skulle vara ett bättre alternativ. Om responsen i utlåtandena kan konstateras att en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen understöddes av centrala intressenter som företräder kunderna, såsom Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen isännöintiliitto ry, Suomen asunto-osakkeenomistajat ry, Finlands Näringsliv EK samt med vissa förbehåll också av Företagarna i Finland, som ansåg att det dock skulle vara önskvärt att få rådgivning på grundnivå regionalt. Dessutom stöddes förslaget av justitieministeriet, Patent- och registerstyrelsen, Skatteförvaltningen och Statens ämbetsverk på Åland. Magistraterna, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Pardia rf, Suomen henkikirjoittajayhdistys ry och Regionförvaltningsverket i Östra Finland motsatte sig förslaget. Också finansministeriet ansåg att bevarandet av uppgifterna vid magistraterna

skulle vara ett bättre alternativ, även om också en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen med tanke på produktiviteten och effektiviteten enligt utlåtandet kan betraktas som en motiverad lösning.

De motiveringar som framfördes i utlåtandena motsvarade till sitt innehåll i huvudsak de utlåtanden som hade getts i samband med det tidigare remissförfarandet. Centrala orsaker till en koncentration av uppgifterna till Patent- och registerstyrelsen ansågs vara enhetlighet i tillämpningen av lagen om bostadsaktiebolag och den avsevärt minskade arbetsmängden till följd av e-tjänsterna. Bevarandet av uppgifterna vid magistraterna motiverades med att man inte trodde att ändringen skulle ge tillräckliga produktivetsfördelar och man underströk vikten av regional kundservice och den kompetens som finns hos magistraterna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Handelsregisterlagen

1 §. Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat så att bestämmelsen om lokala myndigheter slopas. Eftersom uppgifterna på ovannämnt sätt ska koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, behövs bestämmelsen inte längre.

19 a §. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom den föreskriver om fördelningen av uppgifter mellan Patent- och registerstyrelsen, magistraterna och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Eftersom uppgifterna på ovannämnt sätt ska koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, behövs bestämmelsen inte längre.

21 §. Paragrafens 4 mom. föreslås bli upphävt. Eftersom handläggningen av bostadsaktiebolagsärenden koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, behövs bestämmelsen inte längre.

29 §. Paragrafens 3 mom. föreslås bli upphävt. När ändring söks i ett beslut av en lokal myndighet iaktas enligt bestämmelsen det som föreskrivs om överklagande av registermyndighetens beslut. När den lokala myndighetens uppgifter centraliseras, behövs bestämmelsen inte längre.

Övergångsbestämmelse. Det föreslås att en sedvanlig övergångsbestämmelse tas in i lagen. De anmälningar gällande bostadsaktiebolag som är anhängiga vid magistraterna när lagen träder i kraft ska överföras till Patent- och registerstyrelsen för handläggning. Dessutom ska det föreskrivas att de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen ska tillämpas vid sökande av ändring i beslut som den lokala myndigheten har fattat före ikraftträdandet.

1.2 Föreningslagen

47 §. Myndigheter. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att omnämmandet av lokala myndigheter för föreningsregistret slopas. Eftersom uppgifterna på ovannämnt sätt ska koncentreras till Patent- och registerstyrel-

sen, behövs hänvisningen till lokala myndigheter inte längre.

48 §. Grundanmälan. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att anmälan om registrering av en förening ska göras till Patent- och registerstyrelsen. I bestämmelsen ska slopas det nuvarande omnämmandet av möjligheten att göra anmälan till den lokala myndigheten för föreningsregistret.

62 §. Straffstadgande. Paragrafens 2 mom. föreslås bli ändrat så att bestämmelsens hänvisning till uppgifter som lämnats till den lokala myndigheten för föreningsregistret slopas.

1.3 Företags- och organisationsdatalagen

10 §. Etableringsanmälan. Paragrafens 1 mom. föreslås bli ändrat så att en blankett för etableringsanmälan ska kunna lämnas till Patent- och registerstyrelsen eller Skatteförvaltningen. Eftersom de lokala myndigheternas uppgifter i anslutning till handelsregistret ska koncentreras till Patent- och registerstyrelsen, ska i bestämmelsen slopas det nuvarande omnämmandet att anmälan kan tillställas magistraten eller närings-, trafik- och miljöcentralen. Fortsättningsvis ska anmälningar kunna lämnas till Skatteförvaltningens samtliga verksamhetsställen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 september 2015.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Omorganiseringen vid handels- föreningsregistret har anknytning till grundlagens 17 §, som gäller språkliga rättigheter och minoritetens rätt till egen kultur. Enligt 2 mom. i paragrafen ska vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag. Det allmänna ska

tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhällsliga behov enligt lika grunder. Enligt 3 mom. har samerna såsom urfolk samt romerna och andra grupper rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Bestämmelser om samernas rätt att använda samiska hos myndigheterna utfärdas genom lag.

Patent- och registerstyrelsen betjänar för närvarande sina kunder i hela landet på både finska och svenska. Med perspektiv på de grundläggande rättigheterna kommer tvåspråkigheten i sådana handelsregisterärenden som gäller bostadsaktiebolag att tillgodoses på motsvarande sätt som i andra uppgifter inom Patent- och registerstyrelsens område. Den föreslagna lagstiftningen uppfyller kraven i 17 § 2 mom. i grundlagen.

I handelsregistret finns för närvarande inget samiskt bostadsaktiebolag. Lapplands skattebyrå tillhandahåller kundservice på samiska på sitt kontor i Ivalo. Dessutom har skattebyrån med hjälp av uppdragsavtal beredskap att tillhandahålla kundservice på samiska även annanstans i Finland. Det kan bedömas att servicen på samiska efter reformen blir tillgodosedd på Skatteförvaltningens verksamhetsställen. Den föreslagna lagstiftningen uppfyller kraven i 17 § 3 mom. i grundlagen.

Av ovannämnda orsaker uppfyller lagförslagen de krav som ställs i grundlagen och lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.**

Lag

om ändring av handelsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen (129/1979) 19 a §, 21 § 4 mom. och 29 § 3 mom., sådana de
lyder, 19 a § i lag 1602/2009, 21 § 4 mom. i lag 232/1990 och 29 § 3 mom. i lag 111/2013,
samt

ändras 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1512/2009, som följer:

1 §

Handelsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen, *nedan registermyndigheten*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Anmälningar som lämnats in till lokala myndigheter före ikraftträdandet av denna

lag handläggs av Patent- och registerstyrelsen.

På ändringssökande som gäller anmälningar som avgjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag**om ändring av föreningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i föreningslagen (503/1989) 47 § 1 mom., 48 § 1 mom. och 62 § 2 mom., sådana de
lyder i lag 1177/1994, som följer:

47 §

Myndigheter

Föreningsregistret förs av Patent- och re-
gisterstyrelsen.

48 §

Grundanmälan

Anmälan om registrering av en förening
(*grundanmälan*) ska göras skriftligen till Pa-
tent- och registerstyrelsen.

62 §

Straffstadgande

Den som till Patent- och registerstyrelsen
lämnar en i denna lag nämnd anmälan eller
försäkran som är falsk, ska dömas till straff
enligt strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 10 § i företags- och organisationsdatalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) 10 § 1 mom., sådant det lyder i lag
1524/2009, som följer:

10 §

Etableringsanmälan

Bildande av ett registreringskyldigt företag, grundande av en registreringskyldig organisation, inledande av näringsverksamhet och flyttning av hemort till Finland ska an-

mälas på en blankett för etableringsanmälan som har fastställts för detta syfte. Anmälan kan lämnas till Patent- och registerstyrelsen eller till något av Skatteförvaltningens verksamhetsställen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 15 september 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

1.

Lag**om ändring av handelsregisterlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i handelsregisterlagen (129/1979) 19 a §, 21 § 4 mom. och 29 § 3 mom., sådana de lyder, 19 a § i lag 1602/2009, 21 § 4 mom. i lag 232/1990 och 29 § 3 mom. i lag 111/2013, samt
ändras 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1512/2009, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

Handelsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen, som i denna lag kallas registermyndigheten. I handelsregisterärenden är magistraterna och närings-, trafik- och miljöcentralerna lokala myndigheter i enlighet med vad som bestäms i denna lag och annars särskilt.

Handelsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen, *nedan registermyndigheten*.

19 a §

19 a §

Ett bostadsaktiebolags grund- och ändringsanmälningar till handelsregistret handläggs och beslut om registrering av anmälningarna fattas av registerbyrån i det härad inom vilket bolaget har sin hemort. Ärenden som gäller nedsättning av ett bostadsaktiebolags aktiekapital, fusion, delning och ändring av bolagsformen handläggs likväl av registermyndigheten.

[19 a § upphävs]

21 §

21 §

Också registerbyrån på bolagets hemort skall iaktta 1 mom. när den handlägger en anmälan av ett bostadsaktiebolag. Registerbyrån kan dock ge en ny uppmaning, om det finns skäl.

[4 mom. upphävs]

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

När ändring söks i ett sådant beslut av en lokal myndighet som avses i 1 mom. iakttas det som föreskrivs om överklagande av registermyndighetens beslut.

29 §

[3 mom. upphävs]

Denna lag träder i kraft den 20 .
Anmälningar som lämnats in till lokala myndigheter före ikraftträdandet av denna lag handläggs av Patent- och registerstyrelsen.

På ändringsökande som gäller anmälningar som avgjorts före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av föreningslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i föreningslagen (503/1989) 47 § 1 mom., 48 § 1 mom. och 62 § 2 mom., sådana de lyder i lag 1177/1994, som följer:

Gällande lydelse

47 §

Myndigheter

Föreningsregistret förs av Patent- och registerstyrelsen. *Lokala myndigheter i föreningsregisterärenden är de i lagen om folkbokföringsförvaltningen (76/84) nämnda registerbyråerna.*

Föreslagen lydelse

47 §

Myndigheter

Föreningsregistret förs av *Patent- och registerstyrelsen.*

48 §

Grundanmälan

Anmälan om registrering av en förening (*grundanmälan*) skall göras skriftligen till patent- och registerstyrelsen *eller till den lokala myndigheten på föreningens hemort, som skall sända den till patent- och registerstyrelsen.*

48 §

Grundanmälan

Anmälan om registrering av en förening (*grundanmälan*) ska göras skriftligen till *Patent- och registerstyrelsen.*

62 §

Straffstadgande

Den som till patent- och registerstyrelsen *eller till den lokala myndigheten* lämnar en i denna lag nämnd anmälan eller försäkran som är falsk, skall dömas till straff enligt strafflagen.

62 §

Straffstadgande

Den som till *Patent- och registerstyrelsen* lämnar en i denna lag nämnd anmälan eller försäkran som är falsk, ska dömas till straff enligt strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av 10 § i företags- och organisationsdatalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) 10 § 1 mom., sådant det lyder i lag
1524/2009, som följer:

Gällande lydelse

10 §

Etableringsanmälan

Bildande av ett registreringsskyldigt företag, grundande av en registreringsskyldig organisation, inledande av näringsverksamhet och flyttning av hemort till Finland ska anmälas på en blankett för etableringsanmälan som har fastställts för detta syfte. Anmälan kan tillställas Patent- och registerstyrelsen, magistraten, närings-, trafik- och miljöcentralen eller skatteverket.

Föreslagen lydelse

10 §

Etableringsanmälan

Bildande av ett registreringsskyldigt företag, grundande av en registreringsskyldig organisation, inledande av näringsverksamhet och flyttning av hemort till Finland ska anmälas på en blankett för etableringsanmälan som har fastställts för detta syfte. Anmälan kan *lämnas till* Patent- och registerstyrelsen eller *till något av Skatteförvaltningens verksamhetsställen*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av handelsregisterförordningen

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i handelsregisterförordningen (208/1979) 2 § 2 mom. och 28 §, av dem 2 § 2 mom.
sådant det lyder i förordning 121/2003 och 28 § sådan den lyder i förordning 289/2001, samt
ändras 29 § 1 mom., sådant det lyder i förordning 1439/1996, som följer:

29 §

Registermyndigheten utfärdar mot stadgad avgift intyg och utdrag ur handelsregistret samt avskrifter av de till registret anslutna handlingar som är i deras besittning. Avskrifter av ett aktiebolags handlingar som är i registermyndighetens besittning ska på begäran lämnas ut i elektronisk form. Om tio år

eller mer har förflutit sedan handlingen ingavs till registermyndigheten eller de lokala myndigheterna den dag då en begäran om avskrift framställs hos myndigheten, behöver inte avskriften lämnas ut i elektronisk form.

—————
Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av föreningsregisterförordningen

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i föreningsregisterförordningen (506/1989) 2 §, 8 § och 10 § 1 och 2 mom., av dem 2 § 1 mom. och 10 § 1 mom. sådana de lyder i förordning 1055/2011, 2 § 2 mom. och 10 § 2 mom. sådana de lyder i förordning 1266/1994, som följer:

2 §

De i föreningslagen angivna grund- och ändringsanmälningarna samt anmälningarna om upplösning ska göras på blanketter som fastställts av Patent- och registerstyrelsen. Behövliga bilagor ska bifogas anmälan. Anmälningarna lämnas till Patent- och registerstyrelsen.

Patent- och registerstyrelsen ska ha blanketter tillgängliga för allmänheten.

8 §

Patent- och registerstyrelsen ska förvara utdragen ur föreningsregistret ordnade enligt föreningarnas namn i alfabetisk ordning och de handlingar som gäller föreningarna i den ordning som svarar mot registernummerserien.

10 §

Patent- och registerstyrelsen ger utdrag ur föreningsregistret och kopior av de därtill hörande handlingar som de har tillgång till mot föreskriven avgift. Patent- och registerstyrelsen fastställer formulär för utdragen.

Patent- och registerstyrelsen kan överlåta uppgifter om de anteckningar som gjorts i föreningsregistret och till registret anslutna handlingar som är i deras besittning också i skriftlig form, med hjälp av teknisk anslutning eller i någon annan maskinellt hanterbar form.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av förordningen om registerförvaltningen

I enlighet med statsrådets beslut *ändras* i förordningen om registerförvaltningen (248/1996) 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom., av dem 4 § 2 mom. sådant det lyder i förordning 1065/1999 och 5 § 2 mom. sådant det lyder i förordning 328/2012, som följer:

4 §

Magistraterna är förmyndarmyndigheter samt sköter allmänna förvaltningsuppgifter och serviceuppgifter enligt vad som bestäms särskilt om dem.

5 §

I styrgruppen finns representanter för finansministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, Befolkningsregistercentralen, Konsumentverket, enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland, magistraterna samt de organisationer som representerar magistraternas personal.

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av förordningen om företags- och organisationsdatasystemet

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i förordningen om företags- och organisationsdatasystemet (288/2001) 2 § och 6 §, sådana de lyder i förordning 120/2003, som följer:

2 §

Givandet av ett företags- och organisationsnummer

Ett företags- och organisationsnummer ges utgående från etableringsanmälan. Numret kan ges av en myndighet som nämns i 9 § företags- och organisationsdatalagen. Numret ges av den myndighet som registrerar de uppgifter i grunddelen av blanketten för etableringsanmälan vilka ska anmälas till företags- och organisationsdatasystemet.

6 §

Förvaring och arkivering av handlingar
Patent- och registerstyrelsen svarar för förvaringen och arkiveringen av de anmälningshandlingar som avses i företags- och organisationsdatalagen jämte bilagor. Om en anmälningshandling endast gäller information som ska sändas till skattemyndigheten, svarar skatteverket i fråga för förvaringen och arkiveringen av handlingarna.

Denna förordning träder i kraft den
20 .